

BRIJUNI
Nacionalni park
National Park

**PLAN DIGITALIZACIJE MUZEJSKE GRAĐE I MUZEJSKE
DOKUMENTACIJE ODSJEKA ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA JAVNE
USTANOVE NACIONALNI PARK BRIJUNI**

ZA RAZDOBLJE OD 2025.-2030.g.

Nacionalni park Brijuni, 2025.g.

PLAN DIGITALIZACIJE MUZEJSKE GRAĐE I MUZEJSKE DOKUMENTACIJE
ODSJEKA ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA JAVNE USTANOVE NACIONALNI
PARK BRIJUNI

1. UVOD - O MUZEJU

Muzejska djelatnost u sklopu Javne ustanove Nacionalni park Brijuni temelji se na višedesetljetnoj brizi za očuvanje, dokumentiranje, interpretaciju i prezentaciju iznimno bogate pokretne i nepokretne kulturne baštine Brijunskog otočja. Brijuni su 1. studenoga 1983. godine zakonski proglašeni nacionalnim parkom i spomen-područjem, čime su kulturne i prirodne vrijednosti cijelog otočja stavljene pod posebnu zaštitu. Rješenjem Ministarstva kulture od 29. travnja 2013. godine Nacionalni park Brijuni zaštićen je kao spomenik kulture – Kulturni krajolik otočja Brijuni.

Povijest muzejske djelatnosti na Brijunima formalno započinje 1948. godine, kada je započeto uređenje prvog lokalnog muzejskog prostora. Tijekom kasnijih godina muzejska djelatnost se razvijala paralelno s rastom fundusa i potrebom za sustavnom zaštitom kulturne građe. Danas su izložbene cjeline smještene u povijesnim građevinama u središtu Velog Brijuna, dok ostatak bogate i raznovrsne arheološke i kulturno-povijesne baštine otoka čini jedinstveni muzej na otvorenom.

Unutar organizacijske strukture Javne ustanove Nacionalni park Brijuni djeluje Odsjek za zaštitu kulturnih dobara (muzej u sastavu), koji u okviru Odjela stručnih poslova zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Nacionalnog parka Brijuni, skrbi o zaštiti, očuvanju, prezentaciji i dostupnosti kulturne baštine. Muzejski fundus Odsjeka broji više od 25.000 predmeta, raspoređenih u četiri muzejska odjela i dvadeset jednu zbirku, uz pripadajuću muzejsku dokumentaciju. Većina zbirki formirana je i sistematizirana u protekla dva desetljeća, a obuhvaćaju predmete od prapovijesnog razdoblja do 21. stoljeća.

Muzejske zbirke raspoređene su u četiri odjela:

- Arheološki odjel (Pretpovijesna zbirka, Antička zbirka, Srednjovjekovna zbirka, Zbirka kastrum, Zbirka kamenih spomenika i Numizmatička zbirka)
- Kulturno-povijesni odjel (Etnografska zbirka, Memorijalna zbirka „Josip Broz Tito“, Zbirka fotografija, Zbirka hotelskog posuđa i pribora, uporabnih i ukrasnih predmeta, Zbirka nacrti i karata, Zbirka namještaja, Zbirka razglednica, Zbirka sporta, Zbirka tiskane građe, Zbirka zastava, Zbirka varia)
- Prirodoslovni odjel (Geološko-paleontološka zbirka, Mineraloško - petrografska zbirka, Zoološka zbirka)
- Umjetnički odjel (Zbirka umjetnina)

Uz muzejsku građu, Odsjek skrbi i o muzejskoj dokumentaciji koja pruža dodatne informacije o građi i daje širi kontekst muzejskom djelovanju te često predstavlja ključan izvor informacija o djelovanju muzeja. U sklopu Odsjeka za zaštitu kulturnih dobara Javne ustanove Nacionalni park Brijuni, sekundarna dokumentacija obuhvaća sljedeće baze podataka:

- Dokumenti - stara i nova izvješća o primopredaji, darivanju, donaciji i posudbi muzejske građe.
- Dokumentacijski crteži - crteži arheoloških predmeta s brijunskih arheoloških istraživanja.
- Izložbe - podaci o izložbama održanim u Nacionalnom parku Brijuni.
- Izdavačka djelatnost - publikacije čiji je izdavač NP Brijuni.
- Konzervatorsko - restauratorski postupci - izvješća provedenih konzervatorsko-restauratorskih zahvata nad spomenicima i predmetima iz muzejskog fundusa.
- Fototeka - dokumentacijska fotografija vezana uz Brijune i rad Odsjeka.
- Projekti - podaci o realiziranim kulturnim projektima u okviru Nacionalnog parka Brijuni.
- Stručni i znanstveni rad – radovi djelatnika Odsjeka koji se odnose na arheološku i kulturnu-povijesnu baštinu Nacionalnog parka Brijuni.

- Medijateka - novinske objave i objave na internetskim portalima o raznim događanjima na otoku.
- Evidencija terenskih izvještaja - terenski izvještaji o provedenim arheološkim nadzorima i istraživanjima provedenim u parku.
- Filmoteka – filmski žurnali iz 20-ih i 30-ih godina 20. stoljeća kao i oni vezani uz boravak i djelatnost Josipa Broza Tita na Brijunima.
- Dijateka- digitalizirani dijapozitivi s motivima prirodne, arheološke i kulturno-povijesne baštine otočja.
- Pedagoška djelatnost – podaci o realiziranim edukativnim i posebnim programima na otoku.

2. OPĆI CILJEVI DIGITALIZACIJE ODSJEKA ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA JAVNE USTANOVE NACIONALNI PARK BRIJUNI

Plan digitalizacije muzejske građe i muzejske dokumentacije izrađuje se temeljem članka 15. Zakona o muzejima (NN 61/18, 98/19, 114/22, 36/24). Svrha plana digitalizacije je osiguranje dugoročne zaštite, bolje dostupnosti, vidljivosti i upotrebljivosti građe, kako za potrebe stručnih djelatnika muzeja tako i za potrebe stručne zajednice i šire javnosti. Digitalizacija predstavlja ključan alat u očuvanju vrijednosti kulturne baštine Nacionalnog parka Brijuni, te je osnova za razvoj suvremenih interpretacijskih i edukacijskih alata, u skladu s nacionalnim i međunarodnim smjernicama.

Digitalizacija muzejske građe i s njom povezane dokumentacije složen je i višeslojan proces koji se može provoditi u različitim fazama, ovisno o tipu građe, stupnju njezine obrade te konačnim ciljevima koje institucija želi postići. S obzirom na različitost zbirke unutar muzejskog fonda Nacionalnog parka Brijuni plan digitalizacije predviđa prilagođen pristup ovisno o zbirkama i predmetima koji se digitaliziraju.

Svrha i ciljevi digitalizacije

Digitalizacija muzejske građe unutar Nacionalnog parka Brijuni ima višestruku svrhu, pri čemu se ističu sljedeći ciljevi:

- **Dostupnost građe** – omogućavanje pristupa građi širem krugu korisnika, neovisno o fizičkoj lokaciji
- **Zaštita originalnog stanja predmeta** – očuvanje originalnih predmeta smanjenjem potrebe za njihovim rukovanjem
- **Digitalna podrška izložbenim programima** – korištenje digitalnih prikaza unutar stalnog ili povremenog postava
- **Vidljivost na mrežnim platformama** – prezentacija fundusa putem digitalnih kanala i kulturnih repozitorija
- **Edukativna funkcija** – razvoj digitalnih sadržaja za obrazovne svrhe, posebice za škole i stručnu publiku
- **Reakcija na specifične zahtjeve korisnika** – digitalizacija pojedinačnih predmeta prema interesu istraživača ili projekata

3. OPERATIVNE AKTIVNOSTI U SKLOPU DIGITALIZACIJE MUZEJSKE GRAĐE I DOKUMENTACIJE

Prioritet u planskom razdoblju bit će osnovna digitalna obrada muzejske građe – uključujući unos i nadopunu podataka o muzejskoj građi te fotografiranje i/ili skeniranje muzejskih predmeta i dokumentacije. Time se postavlja temelj za kasnije obogaćivanje sadržaja i razvoj naprednijih digitalnih alata.

Planirani proces digitalizacije provodit će se sukcesivno prema prioritetima te financijskim i operativnim mogućnostima Odsjeka. Iako Odsjek za zaštitu kulturnih dobara trenutačno nema zaposlenog muzejskog dokumentarista, kustosi – uz svoje redovne radne obveze među kojima je i digitalizacija muzejskih predmeta – aktivno sudjeluju i u digitalizaciji muzejske

dokumentacije. Sustavno se digitalizira i sekundarna muzejska dokumentacija te unosi u informacijski sustav S++, pri čemu se istovremeno vrši i povezivanje relevantne dokumentacije s muzejskim predmetima unutar sustava M++. Time se osigurava kontinuitet u obradi i dostupnosti dokumentacije.

Kustosi Odsjeka nastaviti će sustavno unositi muzejske predmete iz različitih zbirki u specijalizirani muzejski informacijski sustav M++, pri čemu će se za svaki predmet upisivati ili nadopunjavati svi relevantni podaci u skladu s muzejskim standardima. Ti podaci uključuju:

- osnovne inventarne podatke,
- detaljan opis predmeta (materijal, tehnika, oblik, funkcija, povijesni kontekst),
- dimenzije i stanje očuvanosti,
- stalna ili privremena lokacija predmeta i ostali potrebni podaci

Uz tekstualne podatke, nastaviti će se unositi kvalitetnije digitalne fotografije predmeta, a u slučaju numizmatike, reljefnih arheoloških predmeta ili trodimenzionalnih predmeta fotografije će obuhvaćati i avers i revers, odnosno više prikaza za potpunu dokumentaciju. Poseban naglasak stavit će se na nadopunu i ažuriranje postojećih arheoloških zapisa fotografijama visoke rezolucije, preciznim mjerenjima te dopunom ili ispravkom opisa, gdje je to potrebno, kako bi se osigurala što cjelovitija baza podataka.

3.1. PLAN DIGITALIZACIJE ZA RAZDOBLJE 2025.-2030.

Uz kontinuirani unos nove muzejske građe i prateće dokumentacije u muzejske informacijske sustave (M++ i S++, Modulor ++) planira se i nastavak sustavne digitalizacije postojećih zbirki i dokumentacije s intenzivnijim radom na sljedećoj građi:

Kulturno-povijesni odjel

- **Zbirka zastava**

Planira se završiti obrada Zbirke zastava. U sklopu tog procesa provodi se fotografiranje svake zastave – uključujući cjeloviti prikaz, istaknuta oštećenja i specifične detalje – te se

fotografije unose u postojeće zapise u muzejski informacijski sustav M++. Uz vizualnu dokumentaciju, nadopunjuju se opisi predmeta s preciznim podacima o dimenzijama, materijalu, stanju očuvanosti i drugim relevantnim informacijama.

- **Zbirka tiskane građe**

Planira se nastavak digitalizacije brošura, časopisa i ostale tiskane građe s ciljem poboljšanja dostupnosti i zaštite izvornih predmeta.

- **Zbirka nacрта i karata**

Uz postojeće mikrofilmove i fotografije predmeta, planira se dodatna, kvalitetnija digitalizacija pojedinih predmeta kako bi se unaprijedila njihova digitalna prezentacija.

Prirodoslovni odjel

- **Mineraloško-petrografska zbirka**

Planira se dopuna postojeće dokumentacije novim, tehnički kvalitetnijim fotografijama.

Umjetnički odjel

Planira se nastavak digitalizacije zbirke i priprema izabranih predmeta (fotografije, metapodaci) za objavu na službenim mrežnim stranicama Nacionalnog parka Brijuni u obliku mrežnog kataloga zbirke.

Arheološki odjel

U planu je provođenje inventarizacije i digitalizacije arheološke građe s brijunskih lokaliteta Gromače, Gradina, Verige, Kastrum te priprema materijala (fotografije, metapodaci) kako bi se izabrana građa mogla objaviti u vidu mrežnog kataloga na Internet stranicama parka.

- **Pretpovijesna zbirka**

Planira se dovršiti unos novih podataka te fotografija keramičkog, litičkog i koštanog arheološkog materijala s lokaliteta Brijuni–Gromače. Riječ je o nadopuni dokumentacijske

baze koja je omogućena zahvaljujući suradnji s Arheološkim muzejom Istre u Puli. Novi podaci i vizualna dokumentacija bit će uneseni u muzejski informacijski sustav te povezani s crtežima u S++ programu, čime se osigurava cjelovitija i dostupnija evidencija pretpovijesne građe Nacionalnog parka Brijuni.

- **Zbirka Kastrum**

Planira se digitalizacija odabranih predmeta iz zbirke, uz razmatranje primjene 3D skeniranja radi preciznije interpretacije i dokumentacije arheološkog materijala.

Dokumentacija

- **Fonoteka**

Planira se digitalizacija (presnimavanje) gramofonskih ploča iz Memorijalne zbirke Josip Broz Tito kako bi se očuvala zvučna građa i omogućila njezina bolja dostupnost u digitalnom obliku.

- **Fototeka**

U okviru planiranih aktivnosti digitalizacije predviđa se obrada fotodokumentacije koja sadrži fotografije vezane uz predsjednika SFRJ Josipa Broza Tita – uključujući njegov boravak na Brijunima te službene posjete drugim državama.

- **Knjiga negativa**

U planu je inventarizacija i digitalizacija Knjige negativa kao i povezivanje negativa sa već postojećim zapisima u Fototeci.

U planskom razdoblju Odsjek za zaštitu kulturnih dobara Nacionalnog parka Brijuni nastojat će u okviru svojih operativnih i financijskih mogućnosti nastaviti s digitalizacijom muzejske građe i dokumentacije. Za daljnju, intenzivniju digitalizaciju potrebno je dodatno ojačati stručne kapacitete.

Cilj je upotpuniti postojeću dokumentaciju o muzejskoj građi iz zbirke novim i kvalitetnijim fotografijama muzejskih predmeta kao i metapodacima, kako bi se izabrani predmeti iz pojedinih zbirki mogli objaviti na službenim mrežnim stranicama Nacionalnog parka Brijuni u obliku mrežnog kataloga zbirki.

Digitalizacija muzejske građe i dokumentacije preduvjet je za stvaranje pristupačnije baštine u svrhu razmjene informacija sa stručnom i znanstvenom zajednicom gdje ona postaje koristan alat u istraživačkom radu. Jednako tako digitalizacijom muzejske građe ona postaje dostupna i široj javnosti i doprinosi privlačenju novih generacija posjetitelja.

KLASA: 612-01/25-01/4
UR.BROJ: 150-03/01-25-1

RAVNATELJICA

Nataša Stojković, dipl. oec.

